

Ben je er ...LEVENSKRACHT... je bent er

Deze 'folk' songs omvatten een diversiteit aan onderwerpen en hebben talloze benamingen gehad zoals 'negro-spirituals', 'zwarte religieuze liederen', 'jubilee', 'minstrel', maar ook verhalende liedjes, werklidjes van de slaven op de plantages, van geketende gevangenen en de originele 'corn ditties'. Omdat blanke eigenaren vonden dat Kerstening van hun slaven zou leiden tot goed gedrag, werden religieuze inspanningen aangemoedigd en werden er 'lofhuizen' gebouwd waar de slaven konden dansen, zingen en drums spelen. Het was de slaven elk moment van de dag toegestaan om rustig hun liedjes te zingen of te neuriën tijdens al hun bijeenkomsten, of het nu in het bos, op het veld, in huis of in de kerk was. De ogenschijnlijk tegenstrijdige situatie van de vrijheidsbeperking in tegenstelling tot de onbeperkte vrijheid het gevoel te uiten door het maken van muziek was net zo onbetrouwbaar als de slavernij zelf. Deze hypocrisie gaf zelfs enkele kerken en hun zogenoemde spirituele ministers ernstige onrust omdat zij zich probeerden vast te houden het leven in het Zuiden te verzoenen met het gehoorzamen aan de handhaving van het strafrecht en goddelijk recht.

In religieuze kerkdiensten gebruikten de slaven constant deze 'liederen' om hun evangelische verhalen binnen termen van berisping, signalen, roddels in een hulpvraag over te brengen. Deze stralende groep mensen zong niet alleen als een manier van leven die inherent was aan hun cultuur, zij zongen ook om de pijn, de woede en/of de emotie van hun individuele of collectieve slavernij-ervaringen te overstijgen. Zij zetten uiteindelijk hun nummers in bij de zoektocht naar vrijheid, ver weg van hun dagelijkse wreedheden. Slaven werden feitelijk zowel fysiek als psychisch grondig getest met middelen vol wanhoop, bloed, zweet en tranen. Hun aangeboren vermogen van kracht en goddelijke verbinding bracht deze mensen van griezelige en opmerkelijke vindingrijkheid uiteindelijk naar het 'Belofde Land'.

Voor 1865 kwamen bijna alle van de eerste Afrikanen die in de Nieuwe Wereld arriveerden van de Afrikaanse Westkust. Na de ontberingen van de vaak dodelijke Middenpassage, na weggenomen te zijn bij hun ouders, na verkocht te zijn en weggehaald te zijn uit hun thuisland om vervolgens getransporteerd te worden naar een andere wereld die ook nog eens ziekte, uitdroging, verdrinking en hongersnood tijdens de reis betekende, arriveerden ze op hun nieuwe plek. Deze plek stond bekend als 'America, Land of the Free' waar men vervolgens nog meer verschrikkingen te verwerken kreeg als hitte-uitputting, gebrandmerkt te worden als vee, geslagen te worden, zweepslagen te krijgen of gezeseld te worden om hen daarna kreupel en bebloed achter te laten, op te hangen, levend te verbranden of te amputeren met de dood of zelfdoding als gevolg. Voor degene die Afro-Amerikaans zijn: dit is jullie begin van zulk een vuil en walgelijk verleden. Onze voorouders hebben stevast gelooft dat zij op een of andere manier terecht zouden komen op dit continent op aarde.

De gekleurde man leerde troost te vinden in de armen van God, of dat God nou monotheïstisch, polytheïstisch of pantheïstisch was. Sterker nog, 150 jaar later brengen krachtige, vanuit het hart gecreëerde religieuze liederen nu innerlijke rust aan gebroken harten en zielen, gekwelde geesten of misbruikte lichamen door zowel fysiek, emotioneel, mentaal of 'mind controlesque' misbruik. Hoewel we geboren zijn onder zulke omstandigheden hebben we vaak getriomfeerd en zijn we echt verweven met de Amerikaanse 'fabriek'. We zijn artsen, advocaten, politici, uitvinders, bestuursvoorzitters, ontwerpers en artiesten geworden en hebben we zelfs de meest prestigieuze baan als president van de Verenigde Staten.

Hoewel de oorsprong van de religieuze liederen komt van het Afrikaanse lied (eventueel ingegeven door allegorie) zijn de teksten ervan geboren uit een diep religieuze overtuiging vanuit hun OUDE WERELD. Ze ontstaan uit een diep verlangen naar vrijheid; van Bijbels geïnspireerde boodschappen, die vertellen over de redder Jezus Christus en zijn goede nieuws van verlossing uit het Oude en Nieuwe testament; of door codes of door verboden

boodschappen, die richting gaven aan de 'Underground Railroad', een clandestien netwerk van smokkelroutes waardoor slaven de Verenigde Staten konden verlaten. 'Het Beloofde Land' was bijvoorbeeld gekend als het 'vrije land' voor slaven aan de noordkant van de Ohio rivier, die door de slaven de 'Jordan river' werd genoemd. Andere verborgen boodschappen in songteksten waren 'Wade in the water': als je gevlucht bent moet je door het water lopen of beekjes doorwaden om de honden van je af te schudden of 'Ride the chariot': karren oftewel chariots waren het vervoermiddel tussen de diverse stations van de 'Underground Railroad', om zich zo te verbergen van de blanken tijdens hun weg naar vrijheid en een ander leven.

Het geven van een verhaal aan het dagelijks leven en de gedachten van de slaven met betrekking tot het bestaan op de velden en de plantages, in de geïmproviseerde kapel of kerk, in hun woningen of in hun bed (al was dat op de vloer, of soms met iets meer luxe voor zichzelf of de familie), werd in de religieuze liederen vertolkt tot preken of gesprekken met de natuur en met God en dat terwijl de zangers een nors en pijnlijk bestaan leidden. Ze maakten altijd verbinding met een grotere kracht, bron, God, schepper, geliefde, die hun bevrijding kon zijn. Het lijkt veel op vandaag de dag wanneer men de pijn van het verlies van een kind, een vriend, een familielid of een geliefde aanwendt zich te richten tot de hemel, God of goden. Dit is te linken aan hun zoektocht naar vrijheid, weg van dit nieuwe 'probleemeiland'.

De religieuze liederen zijn niet alleen een mozaïek van de hiervoor beschreven ervaringen, ook zijn zij een rijke muziek die een verbazingwekkende omvang van gevoelens en emotie omvat. Elk muziekstuk spreekt echt voor zichzelf. De zanger houdt persoonlijk contact met zijn God, praat tegen zichzelf over zijn problemen, zijn hoop en zijn angsten, af en toe met een ingebeeld zelfadvies, soms predikt hij een waarschuwing aan een vermeend zondaar. De boodschap is bijna altijd die van bevrijding van alles wat hem belemmert, de onderdrukking van de ziel die zal komen en uiteindelijk zal iedereen vrij zijn en beloond worden. Deze universele boodschap werd verder geëchood toen religieuze liederen zich een weg baanden in de 'black and white' cultuur in de jaren 50 en 60 om zo de burgerrechten aan te kaarten. Dit bracht het wereldwijd begrip voor het lot van de 'zwarten' op een hoger niveau. Deze strijd, die verdrietig genoeg tot op heden voortduurt, zorgde voor stukken met titels als 'By and By', en later voor kerkliederen als 'Precious Lord' en 'We shall Overcome', die leidden naar rellen tot een nieuwe renaissance in het nieuwe 'zwarte' bewustzijn. Het eindresultaat is de huidige of nieuwe 'Black Renaissance' of de heropleving van de ongelijkheid en een wereldwijde verschuiving van het bewustzijn

Religieuze liederen toen en nu

De bekende goede zanger en componist Burleigh spoorde groots een op folkmuziek geïnfundeerde klassieke wereld in Amerika aan door zijn relatie met de componist Anton Dvorak, zijn leraar, vriend, geestelijk vertrouwenspersoon en bron van melodische inspiratie. Dit is waarom ik gekozen heb het mogelijke arrangement of de originele liedsamenstelling van 'Goin'home' op te nemen.

In wetenschappelijke kringen is het eigenlijk niet bekend wie eerst was: het spirituele Goin'Home of de symfonie van Dvorak. Waarschijnlijk was Goin'Home gebaseerd op het onvergetelijke en beklijvende Engelse thema uit het tweede deel van de 'NIEUWE WERELD'-symfonie van Dvorak, die in première ging, uitgevoerd door de New York Philharmonic in 1893. In eerste instantie leerde ik het bestaan ervan kennen toen ik uitgenodigd werd een eerbetoon te zingen voor het Boston Symphony Orchestra om de goede tenor en artiest Roland Hayes te eren. Hij zong blanke (geweldige Europese componisten) en negroïde muziek (religieuze liederen) in concertzalen over de hele wereld. Ik heb het uiteindelijk uitgevoerd tijdens een docentenlezing voor het New York Philharmonic met docent Joseph Horowitz. Hoewel de tekst en aanpassing worden toegeschreven aan William Arms Fisher, een andere invloedrijke leerling van Dvorak en hoogstwaarschijnlijk studiegenoot van H.T. Burleigh, kan ik me alleen voorstellen dat Burleigh zijn songs heeft gezongen voor zowel Fischer als Dvorak.

Het voelde passend voor mij om dit te zingen omdat de woorden in dit krachtige arrangement een boodschap van bevrijding met een dialect van een vervlogen tijdperk inkapselde, waar slavernij niet verborgen, oneerlijk en de wet van het Zuiden was. De geleerde Carol Oja verklaart: '...het roept ook beelden van religieuze liederen op, waarin thuis gelijk staat aan de hemel...' W.A. Fischer citeerde: 'Nog dieper is het een bewegende expressie van die nostalgie van de ziel, die alle mensen voelen.'

Tijdens het bijwonen van Tanglewood in de Berkshires, de thuishaven van de Boston Symphony Orchestra en het oefen- en uitvoerterrein voor een aantal van 's werelds jongste en grootste instrumentalisten en zangers, nam ik plaats in een 'Spirituals'-klas vol met zangers van allerlei nationaliteiten en dat werd onderwezen tegelijk met de klassen van onze Franse en Duitse songwriters, dichters/ librettisten en operacomponisten. Na ontvangst van onze 'spiritual' opdrachten, kwamen veel collega's stiekem naar me toe en zeiden ze met grote schaamte: 'Hoe kan ik deze religieuze liederen zingen? Het lijkt wel heiligschennis! Ik heb deze muziek nog nooit gezongen en ik kan het ook niet zingen want ik was nooit een slaaf.' Ik staarde ze raar aan en antwoordde individueel aan bijna alle zangers met het volgende basisantwoord, in verschillende variaties: Ik ben niet Frans, Duits, Italiaans, Spaans of Russisch, toch streef ik ernaar om in 11 talen te zingen als ware het mijn eigen moedertaal en zoals jij heb ik ontelbare uren gependeed aan coaches en lessen om te leren idiomatisch te worden met de uitspraak, culturele zaken en om te beginnen vooral de emotie te begrijpen.

Brahms heeft zijn eigen stijl die afwijkt van die van Strauss, Schubert, Bach en Mozart. Faure is anders dan Berlioz en Debussy, zoals Nin anders is als De Falla en Ginestra, etc... Hoe kan je dan liederen van deze componisten zingen en beweren dit allemaal zonder schaamte te doen? We zijn internationale zangers en dat is een deel van ons werk. Talen en muziek leren en diep duiken in de culturele achtergronden en stijl die de ene van de andere componist onderscheidt... Ik was nooit een slaaf? Hoe kan ik ze zingen? Ja, ik ben zwart en ik heb misschien iets meer feeling met deze muziek, omdat ik opgroeide in een kerkgemeenschap waar we traditionele volksliederen, hymnes en gospel zongen. Ik luisterde als kind naar rythm & blues en soulmuziek en een beetje naar jazz... toch zong ik nog nooit een 'spiritual' vóór mijn 16de, het levensjaar waarin ik eigenlijk God voor het eerst beleefde en in een transfigurerend moment begreep dat ik voorbestemd was dat ik een zanger zou worden. Tot die tijd waren religieuze liederen ook voor mij een vreemde taal. Ik heb veel zangers gehoord die de code van het stilistisch zingen van deze songs niet konden kraken. Zij zingen ze als ware gospelmuziek hun opvoeding. Ja, gospelmuziek ontstond uit de fusie van religieuze liederen en jazz en soulmuziek en ja, zij kwamen allen voort uit de eerder beschreven plantagelieder, maar deze zijn niet hetzelfde en worden ook nooit hetzelfde gezongen!!!! Zoals alle grote artiesten doen gebruik ik mijn verbeelding om niet alleen sonisch maar ook emotioneel de verschillende werelden te benaderen en binnen te gaan en de diepste waarheden te vinden, zoals ik kan bij componisten als Ravel, Rachmaninov en Vaughan Williams etc..... en dan de juiste stijl voor elk van deze te kunnen brengen. De meest essentiële componenten in alle muziek en speciaal bij religieuze liederen is de diepte van de ziel en emotie voort te brengen in ritmische gevoeligheid. De stem is niet het meest belangrijke onderdeel bij het zingen van religieuze liederen. Je kan iets van Wagner en Puccini anders zingen dan religieuze liederen om meer authenticiteit te creëren, de sleutel is niet alleen de stem en de technische flexibiliteit om zogezegd 'cross-over' te zingen, maar eerder de diepte van de spiritualiteit of de LEVENSKRACHT van degene die zingt en wat hij of zij brengt aan deze muziek, het publiek en de wereld. Ze begrepen het allemaal! Die 'Spirituals'-klas (wiens geesteskind geloof ik de grootse pianist en vocale medewerkers Dennis Helmrich en Margo Garrett waren) was een openbaring voor ons allemaal! Enkele van de niet-zwarte zangers zongen hun religieuze liederen zo beweeglijk en goed, of zelfs beter dan menig gemiddelde zwarte zanger in volle levenskracht. Dit is waarom ik altijd geloof dat het niet goed genoeg is om deze liederen, Mozart of Wagner met een geweldige stem te zingen, maar liever te zingen met een stem die vervuld is van passie, eerlijkheid, emotie, expressie en verhalend om zo het lijf en de ziel van de luisteraar in vervoering te brengen en ze een transformationele en zelfs transcendente reis te laten beleven.

Religieuze liederen zijn zo letterlijk diep geworteld in het weefsel van de Amerikaanse fabriek en de wereld en zijn bekend als traditionele liederen. Er is echter een belangrijk onderscheid dat ik wil maken. Wereldwijde religieuze liederen worden vaak ten onrechte vergeleken met gospelmuziek. Gospels en Spirituals zijn twee verschillende en specifieke muziekgenres, die hun afkomst hebben in de slavernij. Ze hebben harmonische talen, maar zijn buitengewoon verschillend van elkaar. Het zou hetzelfde zijn appels met peren en sinaasappelen met kiwi's te vergelijken. Allemaal heerlijk fruit, maar compleet verschillend van elkaar. De harmonieën van gospelmuziek zijn een stuk verfijnder en meer complex en zijn geëvolueerd met de tijd. Net als onze educatie verschillend is en in tegenstelling tot 100 jaar geleden alles is veranderd, zo is ook alle muziek veranderd. Renaissance muziek versus romantische muziek, klassieke muziek versus hedendaagse muziek, jazz versus rhythm & blues... Volksmuziek/Religieuze liederen zijn voornamelijk verschillend van onze geliefde gospelmuziek. Er worden meer simplistische melodieën, zinnen en harmonieën gebruikt. Deze muziek komt echt recht vanuit het hart, wat ik goddelijk zou willen noemen.

Deze CD is opzettelijk geen bombastische, voortdurend voet-stampende reis met een hoog octaangehalte. Eerder heb ik gekozen om een verhaal te vertellen op een heel andere manier dan ik normaal zou hebben gedaan in een van mijn vocale recitals. Mijn hoop is dat elke luisteraar tenminste voor de eerste keer ongeveer een uur de tijd neemt en zich volledig verdiept voelt, waardoor men zichzelf en hun ziel - wat ik zou willen noemen een goddelijke richting - kan geven en door de energetische kracht van de muziek en de vibratie dit als energiemedicijn tot zich wil nemen.

Elk individueel lied is een spirituele reis door de beleving van de slavernij en slavenliederen worden vertolkt door de kracht, kleur en toon gevulde 19de- en 20ste-eeuwse muziek. Dus geef jezelf minimaal een uur lang over aan een 'verlichting' en waardeer mijn met soul-gevulde interpretaties.

Ik ben geïnspireerd geraakt en heb een interessant kunstig lied van componist en geestelijk arrangeur Undine S. Moore toegevoegd dat deze CD opent. Een niet voordehand liggende (maar met een bulldozer en laser-achtige dialoog) vertelling over een kind dat hun moeder vraagt: 'Mama, gaat meester ons verkopen morgen?' Men kan zich de onschuld, de aandrang en de ondervraging van een kind voorstellen als reactie op een ouder die bijna onverstaanbaar en murmelend 'Yes, yes, yes. Oooooohhh, watch and pray!' zingt.

De brede variatie van arrangementen op deze CD variëren van a capella gedeeltes tot koorarrangementen die zijn bewerkt voor een solostem. Of het nu een vraag en antwoord van een kind tot een ouder, of een dialoog tussen een slaaf en een slavendrijver is die wordt uitgevoerd in pianoarrangementen, zij kunnen simplistisch lijken maar hebben duidelijke 'zwarte harmonieën'.

Deze liederen zijn beïnvloed en gemaakt om meer uitvoerig te harmoniseren en lijken nauwverwant aan de 'Blanke Europese Klassieke Componisten', die met verfijnde pianocomposities die van begin tot eind een suggestie zijn van een vervlogen tijd hun weg baanden naar de concertzaal. Vol van emotie, verhaal en zelfs aan een hedendaags publiek lerend zijn deze prachtige arrangementen of kunststukken waardig voor de oren, ze zijn de verfraaiing van de gruwelijkheid en de wreedheid van de slavernij.

Religieuze liederen zijn vooral een deuropener voor mensen om zich zo verbonden te voelen of simpelweg zich te verbinden met de God van hun begrip; de mysterie of zoetheid van het leven, de natuur, de opperste schepper van alle dingen, de geliefden, de ervaring van de slaven of simpel gezegd tot lang vervlogen tijden.

Deze opzettelijke vibrerende en emotionele reis van muzikale klank is vol van licht en frequenties die niet alleen je lichaam in beweging zal brengen, je vijf traditionele zintuigen en je hersenen, maar nog belangrijker je levenskracht en ziel worden geactiveerd en worden geharmoniseerd als ze niet in balans zijn; het creëert unieke balans; het verhoogt bewust of onbewust je geest en het niveau van bewustzijn bewegend naar een transcendentie. Een unieke uiting 'van de levenskracht of de ziel' die geloof zal

inboezemen, iemands geest met liefde en hoop doet vullen terwijl diepe en eeuwige vreugde, vrede en zelfs transformatie wordt bereikt.

Deze uitspatting van levenskracht vermengt met soul-gevulde muziek en onpeilbare emotie herinnert ons aan het feit dat RELIGIEUZE LIEDEREN of zoals mijn collega en vriend Bobby McFerrin zegt 'SPIRITYOUALL is OUR basic message and greater truth' en zo is het, Amen!

GENIET! Lang leve het spirituele! Dat deze cd je veel LEVENSKRACHT mag geven!

Geschreven door Stephen Salters

Vertaling door Gerbert van Gent